

Subjekt a objektnost

Subjekt je skutečný jen tak, že se sám uskutečňuje jako celek, mající nejen vnější (předmětnou), ale také niternou (subjektní) stránku. Žádná z těchto jeho dvou stránek neobstojí sama jako osamocená: ryzí objekt neexistuje, tj. není samostatnou skutečností, a ryzí niternost je niternost ještě neuskutečněná. K tomu, aby subjekt mohl mít svou předmětnou (objektní, vnější) stránku, je zapotřebí jiných subjektů a jejich vztahů k tomuto subjektu. Tam, kde subjektu chybí jeho okolí (osvětí), tam mu chybí i jeho vnější (objektní) stránka a eo ipso i skutečnost jakožto celku. Hromada (agregát) není a nemůže být subjektem, protože jí chybí nitro, které jedině může garantovat jednotu jsoucna: hromada zůstává hromadou, tj. pouhým nakupením, nahromaděním jsoucnen nižší úrovně – a proto také nemůže být schopna postoupit „dál a výš“. Můžeme se tedy ptát, jak se vůbec může pouhá hromada stát celkem: kde, resp. odkud může pouhá hromada vzít (v sobě vyvolat) onu důležitou mohutnost, zakládající a garantující jednotu, tj. zlostnost celku? Jistě je na první pohled zřejmé, že tuto „mohutnost“ nemůže čerpat zvenčí, odjinud; je-li však pouhou hromadou, nemá ani žádnou jinou další možnost leč čerpat ji z nitra některého, resp. některých z nižších celků, které v ní jsou nahromaděny, resp. poskládány. Celek vyšší úrovně (a tedy subjekt vyšší úrovně) musí tedy nějak „navazovat“ na nitro (tedy subjektnost) nižších subjektů a musí být schopen v těchto nižších subjektech vyvolat jejich ochotu k společné angažovanosti na vyšší úrovni, a to znamená v něčem zároveň jakousi částečnou rezignaci na svou vlastní (dřívější) integritu, na svou „pravou“ subjektnost. Subjekty, které akceptují (případně generují -?) svou angažovanost na vyšší úrovni, se ani v této procesuální relaci nemohou nechat zatlačit do pouhé neutrality a pasivity, ale musí se onoho přechodu na vyšší úroveň aktivně zúčastnit a podílet se na něm. Jen vnější, objektní, předmětná stránka oněch nižších, ale už na vyšší úroveň přecházejících subjektů-celků se může zdát zůstávat jen pasivní, tj. jejich angažovanost v momentě (sebe)uskutečňování onoho přechodu jistě zůstává zvnějšku neregistrovatelná, nezjistitelná – pro přístup zvnějška se stává „skutečnou“ až v podobě svého uskutečnění (a to právě jen po vnější stránce).

(Písek, 130412-1.)